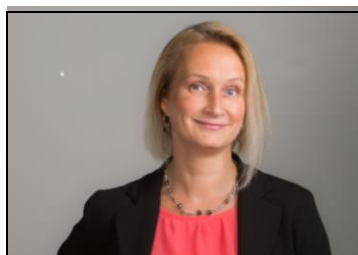

Uskifte – hva kan og bør du velge?

Dersom din ektefelle eller samboer dør, kan du på visse vilkår velge å sitte i uskiftet bo. Hva innebærer dette og hva skal du velge?

Gry Fremstad,
Advokat/Senior Legal Counsel

Uskiftet bo

Uskiftet bo betyr at skiftet av dødsboet (arveoppgjøret) utsettes til senere, og at ektefelle/samboer beholder hele (eller deler av) dødsboet til rådighet. Uskifteboet vil for ektefeller omfatte alt hva dere hadde - unntatt avdødes særøie (med mindre du får samtykke av førstavdødes arvinger eller det fremgår av ektepakt at også særøie skal inngå).

Hvis du velger uskifte, bør du være klar over at alt du senere bli eier av, f.eks. gjennom inntekt eller arv, vil inngå i uskifteboet. Husk at du også tar over ansvaret for avdødes gjeld. Dersom avdødes særøie går inn i uskifteboet, vil også det du har eller senere mottar som særøie gå inn i boet.

Hvem kan sitte i uskifte?

Ektefeller

Ektefeller med felles barn kan velge å sitte i uskiftet bo. Dette kan skje uten samtykke fra barna. Hvis dere var gift men avdøde hadde særkullsbarn, kreves det samtykke fra disse. Her velger noen å innhente særkullsbarns samtykke mens begge ektefeller er i live. Det er uvisst om en slik erklæring vil stå seg hvis barna senere skulle skifte mening, men en slik erklæring bør i så fall - av bevismessige årsaker - skje skriftlig. Særkullsbarna kan sette betingelser for et slikt samtykke; for eksempel at boet må skiftes dersom gjenlevende inngår et nytt forhold. Andre ektefeller velger å opprette et testament med en ugjenkallelig arvepakt – hvor særkullsbarna vil arve noe eller alt fra gjenlevende – forutsatt at gjenlevende får samtykke til å sitte i uskiftet bo. Dette er særlig praktisk hvor den ene av partene er barnløs. Og selv om man må skifte med særkullsbarn, enten av eget ønske eller fordi man ikke får samtykke, kan man likevel velge å sitte i uskifte med fellesbarn.

Samboere

Samboere som har, har hatt, eller venter barn sammen, har også rett til å sitte i uskiftet bo. Retten til å sitte i uskiftet bo er imidlertid mer begrenset enn for ektefeller. En samboer har kun rett til å sitte i uskiftet bo med felles bolig og innbo, samt bil og fritidseiendom som tjente til felles bruk. Dersom man som samboer skal kunne sitte i uskiftet bo med andre eiendeler enn nevnt, krever dette testament eller et samtykke fra arvingene. Som for ektefeller gjelder uskifteadgangen kun for felles barn. For særkullsbarn kreves det samtykke for å sitte i uskiftet bo.

Hva kan du gjøre i et uskiftet bo?

Dersom du har overtatt et bo i uskifte, vil du som utgangspunkt ha fri rådighet over boet. Du behøver derfor ikke be om samtykke for å selge eller bruke av boets verdier. Du kan imidlertid ikke gi bort fast eiendom eller så store gaver at de må sies å stå i misforhold til boets samlede

formue. Hvor denne grensen går, er det ikke mulig å gi noe generelt svar på, men en tommelfingerregel går ved ca. 20 % av boets samlede verdier.

Dersom man i uskifte velger å gi bort arv, skal alle arvinger ha like stor del.

Du kan når som helst kreve å skifte et uskiftet bo. Dersom du skal inngå nytt ekteskap, har vært samboer i to år, eller har, har hatt eller venter barn med ny samboer), kan arvingene også kreve et skifte. Husk da at det er verdien på skiftetidspunktet som vil være gjenstand for deling. Dersom boets verdi har steget fra dødstidspunktet, vil også førstavdødes arvinger ta del i verdistigningen.

Hva bør du velge?

Ved felleseie er det slik for ektefeller med barn at dersom boet deles umiddelbart, vil man uten testament i tillegg til halvparten som er ens egen del også motta en ektefellearv (1/4) av dødsboets andre halvpart. Dersom du i stedet velger å sitte i uskifte til du dør, vil boet bli delt med en halvpart på avdødes arvinger og en halvpart på dine arvinger.

Det er mange momenter som må vurderes før man kan svare på hva som bør velges:

Skjevdelingsrett

Skjevdelingsrett er retten til å holde visse verdier (verdier før ekteskapets inngåelse og verdier som senere er ervervet ved arv eller gave fra andre enn ektefellen) utenfor deling ved en skilsmisse.

Dersom man velger å sitte i uskiftet bo, vil retten til skjevdeling gå tapt. Her må man derfor se på hvem som har noe å skjevdele. Dersom du som lengstlevende sitter igjen med viktige eller betydelige skjevdelingsmidler, bør du vurdere å skifte med en gang. Dersom det var førstavdøde som hadde skjevdelingsmidler, vil det kunne være gunstig å overta boet i uskifte - fordi førstavdødes arvinger da blir avskåret fra å kreve midlene skjevdelt.

Gjeld

Dersom din ektefelle/samboer hadde mer gjeld enn verdier på dødsfallet, bør du vurdere å skifte.

Lengstlevendes alder

Dersom du er ung og det kan være mulig at du på et senere tidspunkt kanskje vil gifte deg eller bli samboer på nytt, bør du vurdere å skifte med en gang. Dette skyldes at man på et fremtidig tidspunkt – i forbindelse med inngåelse av nytt ekteskap eller samboerskap som har var i mer enn to år, eller der samboerne har fått barn sammen, uansett kan bli nødt til å skifte. Dersom verdiene på gjenlevendes hånd har steget i verdi i denne perioden, vil også disse verdiene være gjenstand for deling.

NB: Dersom du velger å sitte i uskifte og så skal skifte, må du huske på at deling også vil skje for den delen du har ervervet gjennom forsikringsutbetalinger som følge av dødsfallet, inntektsgivende arbeid etter dødsfallet, arv eller på annen måte.

Enearving

Hvis du som ektefelle/samboer er enearving – enten fordi boet ikke overstiger din minstearv eller fordi avdøde ikke har andre arvinger, bør du vurdere å skifte med en gang.

Konkret vurdering

Dette er kun en enkel oversikt over de viktigste reglene i forhold til uskifte. Et spørsmål om uskifte er noe som bør vurderes konkret i hvert enkelt tilfelle. Ta derfor kontakt med din advokat eller med oss i Private Banking for mer konkret rådgivning rundt dette.

Melding om uskiftet bo (begjæring om uskifteattest) finner du [her >](#).

Lykke til!

Gry Fremstad*Advokat**Nordea Private Banking**Oslo, Januar 2015*

Denne informasjonen er utarbeidet av Nordea Private Banking og er ment som generell informasjon til personlig bruk for de kundene som mottar den fra Nordea. Informasjonen må ikke sees som noen konkret anbefaling om bestemte disposisjoner, transaksjoner eller råd om konkrete investeringer. Egnetheten eller hensiktsmessigheten av en bestemt disposisjon, transaksjon eller investering vil avhenge av din egen situasjon og dine målsetninger. Før du gjør konkrete disposisjoner, bør du tenke igjennom om dette er egnet eller hensiktsmessig for deg, og vi oppfordrer deg uansett til å konsultere din personlige rådgiver/advokat. Informasjonen er basert på kilder som Nordea Private Banking anser som pålitelige, men det innhentes ingen garantier om nøyaktigheten eller fullstendigheten av opplysningene. Nordea Private Banking og selskapene i Nordea-konsernet eller undertegnede påtar seg ikke ansvar for tap som måtte oppstå på grunn av bruk av denne informasjonen.